

ASSESSMENT AND EXAMINATIONS DIRECTORATE

Bundy Park, Private Bag 4571, King William's Town, 5600
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA, Website: www.ecdoe.gov.za

NSC 2015 CHIEF MARKER'S REPORT

SUBJECT	AFRIKAANS HOME LANGUAGE
----------------	--------------------------------

PAPER	2
--------------	----------

DATE OF EXAMINATION:	18 NOVEMBER 2015	DURATION:	2 HOURS
-----------------------------	-------------------------	------------------	----------------

This section of the instrument is aimed at providing valuable feedback to schools, subject advisors, teachers and learners about common errors committed by candidates in the answering of questions, to assist teachers and subject advisors to identify areas that need to be given special attention in the teaching and learning of the subject in 2016.

Your responses will be based on two parts:

Section 1: General overview of Learner performance in the question paper as a whole

Section 2: Comment on candidates' performance on individual questions (Detailed explanations must be provided **per question** as follows: (You may include sub questions where necessary)

- a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
- b) Why the question was poorly answered?
- c)(c) Provide suggestion for improvement in relation to teaching and learning
- d) (d) Describe any other specific observations relating to responses of learners
- e) (e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development

SECTION 1: (General overview of Learner Performance in the question paper as a whole)

Daar is 'n definitiewe verbetering in die kandidate se uitslae in Vraestel 2 – dankie aan elke onderwyser(es) wat die ekstra myl geloop het.

Dit bly ontstellend dat huistaal kandidate nie die baie letterkundige begrippe ken nie. Hierdie begrippe moet vasgelê word deur daaglikse/ weeklikse klastoetsies.

Die stapelvrae bly nog problematies en vanjaar was dit nie die opstelvrae wat pyne gegee het nie, maar wel die konteks vrae.

SECTION 2: Comment on candidates' performance in individual questions (It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

AFDELING A: GEDIGTE
VRAAG 1 : DIE SKEDEL AL HUIL DIE GESIG – OPSTELVRAAG
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
Dit is verblydend om te sê dat aansienlik meer kandidate die vraag beantwoord het! Oor die algemeen is die vraag goed beantwoord – gemotiveerd.

a. Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
Kandidate wat wel hier gesukkel het, het baie duidelik nie die inhoud van die gedig geken nie. Hulle het net een van die drie aspekte aangespreek. Verder moet leerders onthou dat ook hier moet die feit/punt/stelling wat gemaak word, gemotiveer moet word. 'n Inleiding en slot moet ook hier aanwesig wees.

b. Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Leer die kandidateom te kyk wat die vraag vra. Hier moes hul kyk na vernuf, eiewaan en die verganklikheid. Laat hulle nou die drie kolom-metode gebruik:

PUNT	VERDUIDELIKING	ILLUSTRASIE
<u>Eiewaan</u> :Die mens is nie		
seldsaam nie	want hy gaan in die	
	toekoms met die dood	
	gekonfronteer word.	<i>sal ek, weet ek</i>
Die mens is	omdat hy nie belangrik	
onbelangrik	genoeg is om in 'n	
	glaskas van 'n museum	
	uitgestal te word nie.	<i>'n seldsame dier is die</i>
		<i>mens nou nie juis nie.</i>
	omdat hy vernuftig met	
	tyd omgaan.	<i>hoe slim tog is ons met</i>
<u>Vernuf</u> :Die mens is slim		<i>ons innerlike</i>
		<i>uurwerkvernuf.</i>
<u>Verganklikheid</u> :	Reeds in die titel word dit	
Die mens is ver	bevestig.	<i>Skedel</i>
ganklik.		

(c) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Dit was baie duidelik dat die kandidate nie hierdie gedig se inhoud verstaan het nie. *Weggooisand* het hulle gesien as die gestorwene se as.

(d) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

<p>Wat kan werk, is om aan die leerders alle wonders wat die mens tot stand gebring het te wys. 'n Mens kry dit maklik op die internet. Praat daarna oor die prestasies van die mens. Hierna kan u die leerders lei om uiteindelik tot die slotsom te kom dat die mens eintlik sy eie ondergang bewerkstellig. Nou kan u met die gedig begin. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak</p>
<p>VRAAG 2: 'N TIPE EPISTOMOLOGIE VAN WATER</p>
<p>(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?</p>
<p>'n Groot hoeveelheid kandidate het hierdie vraag beantwoord. Dit het bo verwagting redelik goed met hulle gegaan. Kommerwekkend is dat die kandidate nog steeds nie weet wat beeldspraak is nie. Maar dan was die anderkant van die munt ook waar – daar was pragtige antwoorde.</p>
<p>(b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions</p>
<p>Weereens was die basiese, soos beeldspraak (2.3) nie bekend aan die leerders nie. Alhoewel dit onderrig móét word! Die leerders ken ook nie die kenmerke van 'n vrye vers nie. Duidelik het onderwysers dit nie in die KABV-dokument raak gelees nie. Die stapelvrae (2.1) was ook problematies.</p>
<p>c. Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning</p>
<p>Die basiese begrippe kan met drilwerk vasgelê word. Skryf maandeliks 'n toetsie hieroor. Die verskillende soorte verse word reeds in gr.9 aangeraak. Hierop word uitgebrei in gr.10. teen die einde van gr.11 moet die leerder die verskillende verssoorte ken.</p> <p>Leer die kandidate om die stapelvrae (2.1; 2.6) te nommer bv. 1. Watter verwagting ten opsigte van die gedigteinhoud word deur die titel geskep?2 Voldoen die gediginhoud aan hierdie verwagting?3 Motiveer jou antwoord deur na die gedig te verwys. Hulle moet dié vrae dan numeries beantwoord.</p> <p>Indien die vraag motivering uit die gedig vra, moet die voorbeeld(e) uit die gedig verkry word.</p>
<p>(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners</p>
<p>Die kandidate het wéér met die stapelvrae gesukkel. Hulle het slegs 'n gedeelte daarvan beantwoord. Die volgorde waarin hulle hierdie vrae beantwoord, is, was deurmekaar en die kandidate het klaarblyklik verwag dat die merker die antwoorde moet uitsoek. Die leerders moet leer om die vraag te beantwoord, bv. <i>Watter verwagting ten opsigte van die gedigteinhoud word deur die titel geskep?</i> Die antwoord wat die leerders gee: <i>water</i>. Tegnies beantwoord die leerder nié die vraag nie.</p>
<p>(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.</p>

Wanneer u 'n vraestel of toets opstel, maak seker daar is stapelvrae sodat die leerders kan oefen. Bou hierdie vrae vanaf kognitiewe denkvlak 1 tot 3/4. Wanneer u dalk van die internet 'n visuele prikkel sou aftrek, beklemtoon vir die leerders dis nie 'n tsunami wat Breytenbach hier skets nie, maar 'n vloed. U kan vra dat die leerders dit wat hul hoor terwyl u die gedig voorlees, moet teken. Omdat die gedig uit drie sinne bestaan, sal dit drie prente wees.

Kandidate moet daarteen waak om paragrawe te skryf vir slegs 2 punte. Die eerste sin, word as die antwoord aanvaar, tensy die tweede 'n uitbreiding op die eerste is, bv. 2.3 *Hoe sluit dié beeld by die tema van die gedig aan? In die beeld sien ons hoe groot en kragtig die water was, dat alles vernietig is.* (**Hier het die kandidaat se antwoord gestop. Dus word hierdie een aanvaar.**) *Die wind het woede gehad, dus was dit 'n sterk wind wat kragtig gewaai het en vernietig het.* (**Hierdie een is korrek, maar dit is nie die eerste antwoord nie.**)

Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak

VRAAG 3 : NUUS UIT DIE BINNELAND

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Meer as 60% van die leerders het hierdie vraag beantwoord. Die punte was swak. Die leerders het géén insig in hierdie gedig nie. Vrae wat meer as een opdrag gehad het, het ook vir die leerders gekniehalter. Basiese leerwerk soos wat halfrym is en die funksie van leestekens in die poësie is duidelik nie onderrig nie.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

3.1. Die leerders het nie geweet wat halfrym/klankeffek is nie..

3.2 Die funksie van die leesteken hanteer hulle asof dit in die taalleer is.

3.4 Weinigkandidate het die tweede gedeelte van die vraag reg.

3.5 Kandidate nie het nie geweet wat die uitsteltegniek was nie.

3.6 Leerders het hier probeer verduidelikwie Dirk Opperman is of het oor die feit dat hy nie in Afrika woon nie, geskryf.

(c). Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Wees versigtig om te veel inligting rondom die gedig aan die swakker leerder te gee. Gee aan hulle slegs die basiese. Moet ook nie dat die leerders 'n studiegids se antwoorde uit hul kop gaan leer nie. Hulle kan dit as verryking gebruik. Die belangrikste bly dat hulle die vraag moet beantwoord. 3.6 het niks oor Blum se dankbaarheid/bewondering vir Opperman gevra nie. Die vraag vra wat hy deur hierdie spesifieke gedig vir Opperman wil sê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Die leerders sukkel met woorde soos: lui in; ondersteun. Kandidate ignoreere eenvoudig die opdrag van TWEE woorde. (3.3) Wanneer die vraag 'n frase vra (3.4), het kandidate weer 'n sin aangehaal. Hulle moet onthou 'n frase is 'n gedeelte van 'n sin. Kandidate moet daarteen waak om paragrawe te skryf vir slegs 2 punte. Die

<p>eerste sin, word as die antwoord aanvaar, tensy die tweede 'n uitbreiding op die eerste is.(Sien verduideliking by vorige gedig.)</p>
<p>(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.</p>
<p>Die tegniese aspekte rondom 'n gedig, moet behandel word. Verduidelik die funksie van leestekens, watter woord lui altyd die wending in en hoe werk die uitsteltegniek. Om leerders hierdie gedig te laat verstaan, moet leerders sien hoe lyk Surrey en ander Europese lande. Wys hulle die dorre binneland van Suid-Afrika. So mag hul dalk die idee kry van die twee uiterstes wat hier langs mekaar gestel word. Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak.</p>
<p>VRAAG 4 : BUSRIT IN DIE AAND</p>
<p>(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?</p>
<p>Baiekandidate het die vraag gekies. Daar was sommige pragtige antwoorde; ander het maar gesukkel. Dit wil voorkom asof basiese begrippe (beeldspraak, klankeffekte en herhaling) vir die kandidate vreemd was. Vrae waar hul iets in eie woorde moes verwoord, het hul gekniehalter.</p>
<p>b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions</p>
<p>4.1 Skokkend, maar weinig het geweet die antwoord is 'n tersine 4.2 Die begrip klankeffekte het 'n probleem gegee. Hoe dit die tema ondersteun was ook vir hulle vreemd. 4.3 Kandidate het gesukkel om die beeld in eie woorde te omskryf. Hulle het ook nie geweet wat word met wat vergelyk nie.</p>
<p>d. Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning</p>
<p>Die basiese begrippe kan met drilwerk vasgelê word. Skryf maandeliks 'n toetsie hieroor of speel een of ander Afrikaanse liedjie en laat hulle sommer gou die rymsoort benoem en die rympatroon gee. Laat hul vergelykings; metafore identifiseer en sê wat met mekaar vergelyk word, ens. Gee ook aandag aan hoekom word die twee dinge met mekaar vergelyk; wat is die raakpunte.</p>
<p>(c) Describe any other specific observations relating to responses of learners</p>
<p>By vraag 4.3 kon hulle nie die beeldspraak benoem nie. Of as hulle die beeldspraak benoem, kon hulle nie die beeld in hulle eie woorde omskryf nie. Hulle klap sommer al die beelde in versreëls 5 – 6 deurmekaar.</p>
<p>(d) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.</p>
<p>Leer die kandidate om die vrae korrek te beantwoord. Bv. 4.4 vra of jy die woord <i>slawe</i></p>

as geslaagd sal beskou. Nou moet hulle eers *ja* of *nee* sê. Dán gee hulle die motivering. Andersins moet die *ja* of *nee* baie duidelik in die motivering geïmpliseer word. En dis hier waar die leerders nie altyd baie oortuigende motiverings gee nie. Kandidate moet daarteen waak om paragrawe te skryf vir slegs 2 punte. Die eerste sin, word as die antwoord aanvaar, tensy die tweede 'n uitbreiding op die eerste is, Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak.

VRAAG 5 : SWERWER

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die punte het gewissel van goed tot onder-gemiddeld. Anders as in die verlede het die meeste leerders darem ten minste 'n punt hier verdien. Hier is die vermoede dat die kandidate nie die basiese begrippe onder knie het nie, bevestig.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

5.1 Kandidate het nie na die puntetelling van die vraag gekyk nie.

5.2 Kandidate was nie vertrouwd met die beeldspraak nie.

5.3 Weinig het die gedig op 'n figuurlike vlak interpreteer. Baie het dit slegs as 'n letterlike reis gesien.

5.5 Die woord *stu* was totaal vreemd aan baie van hulle.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Kandidate moet meer oefening in ongesiene gedigte kry. Maak dit ook 'n maandelikse oefening en sê vooraf wat u gaan toets, bv. rymsoorte of beeldsprake ens. Die basiese begrippe moet met drilwerk vasgelê word. Die puntetelling is 'n baie duidelike aanduiding van hoeveel feite die kandidaat moet gee. Ontmoedig kandidate om elle lange antwoorde te gee. Soos reeds gesê, as die leerder 'n antwoord gee en met 'n volgende voortgaan, word die eerste as die korrekte antwoord gesien. (Sien vraag 2 (e) vir 'n voorbeeld.)

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Leerders besef nie dat 'n gedig ook 'n figuurlike vlak het nie. Hulle het veral die parentesies en die tema baie letterlik gesien.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak. Dit geld ook die ongesiene gedig.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir

onderwysers kan die leerders net baat.

Hierdie gedigte word nog in 2017 behandel. Alhoewel die nuwe bundel vir 2018 al bekend is, is die twaalf gedigte nog nie bekend gemaak nie.

AFDELING B: ROMAN

VRAAG 6 : DIE KWART – VOOR-SEWE-LELIE (OPSTELVRAAG)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die enkele stelling wat bespreek moes word, het goed gewerk. Hierdie vraag was dan ook baie billik. Leerders wat hierdie vraag gedoen het, het oor die algemeen goed gedoen. Waak egter daarteen om leerders langvrae uit hul kop te laat leer, soos op bl.iii

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

Van die leerders het nie geweet wat dit beteken as iets gestereotipeer word nie. Sommiges het ook die woord *verbreek* nie raak gelees nie. Die vraag het nie gevra hoe word die stereotipe van die liefdesroman verbreek nie. Ek wil darem ook dadelik byvoeg dat daar pragtige antwoorde was.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Ek het in die 2014-verslag aangedui hoe leerders aangeleer moet word om die vraag te benader. **MOENIE vir die leerders sê om nie te PIV nie!!** U benadeel u leerders, omdat hulle nou in die oorvertel van die storie verval. Al die punte móét gemotiveer word. Ek plaas weer iets oor hoe om die opstelvrae te benader:

Lees die opstelvraag deeglik.

- Vra jouself af wat die vraag vereis:
- Waaroor gaan die onderwerp? – *stereotipering wat verbreek word.*
- Hoe moet ek my kennis daarvoor inspan?
- Sleutelwoorde van die vraag: *Iris & familie verbreek stereotipes.*
- Aanwysend: dui aan wat gedoen moet word, bv. beskryf/vergelyk/beoordeel/ens.
Bespreek
- Kennis: inhoud van die vraag – *Hoe tree Iris en haar familie anders op vir die tyd waarin die verhaal afspeel.*
- Beperking: hoe word jou antwoord beperk? *Net familie – die wat bloedbande het.*
450 woorde

Struktuur van vraag

- Inleidingsparagraaf
- Verskillende paragrawe met elkeen sy eietema/deel as deel van die antwoord
- Slotparagraaf

Trek nou jou drie kolomme:

PUNT	VERDUIDELIKING	VOORBEELD
Ma is nie die tipiese ma nie	want sy versorg nie regtig haar kinders nie. omdat sy nie soos die bruidsmoeder aangetrek is en haar pêrels vir Elsa gee nie.	Johanna vleg hulle hare. Johanna se uitrusting was smaakvoller as van die tantes s'n.
Tradisionele bruide het fyn kant onderklere.	Elsa het egter katoen onderklere gedra. Dus verbreek sy die stereotipiese bruid.	Elsa het gevoel dis 'n belaglikheid.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Van die leerders is nog steeds geneig om net die storie te vertel. Oor die algemeen is die opstelvrae definitief beter beantwoord. Leerders kyk mooi na die paragrafering. Daar was enkeles wat nog die paragrawe gekolpunt het.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Leerders moet die langvrae genoegsaam oefen. Die klas kan gesamentlik aan een opstelvraag werk. Verdeel die klas in drie groepe (punt; verduideliking en voorbeeld). Gee die langvraag die dag voor die tyd. Die leerders in die punt-groep gaan formuleer so sewe punte. Die res moet die gedeelte in die boek wat betrekking het op die vraag, gaan merk en lees. Die volgende dag kom skryf elke leerder in die puntgroep sy punt/feit op die bord neer. Nou moet die verduidelikgroep die punt uitbrei en die voorbeeldgroep moet 'n voorbeeld en die bladsynommer gee. Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 7 : DIE KWART – VOOR-SEWE-LELIE (Kontekstuele vraag)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die leerders het swakker in die kontekstuele vraag, as in die opstelvraag,gevaar. Die hoogste punt is 40%. Die gemiddeld vir hierdie vraag was 18,6%. Dit wil r lyk asof leerders nie die inhoud van die roman goed genoeg ken nie.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

7.1 Die insig waartoe Iris gekom het, was vir die kandidate vreemd – alhoewel dit in die boek pertinent genoem word.

7.2 Die gebeure se raakpunt met Iris se lewensfilosofie kon weinig korrek beantwoord.
7.4.Hierdie basiese vraag was klaarblyklik moeilik vir die kandidate.
7.6 Kandidate het met hierdie vraag gesukkel, omdat hulle nie geweet het waar daar al vantevore oor Iris se uitsonderlike gesig iets gesê is nie.
7.8 Kandidate het hierdie vraag swak beantwoord.
7.9 Kandidate kon glad nie 'n afleiding rondom Elsa se karakter maak nie.
7.10 Kandidate ken nie die boek nie, want hulle kon nie eens Iris se opdroom van Ma se toekoms neerskryf nie.
7.12 Kandidate kon hierdie vraag glad nie beantwoord nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Soos vantevore al baie kere gesê: inhoud, inhoud en nogmaals inhoud. Vraag 7.5 het van die leerders nie geken nie wat net 'n bewys is dat die inhoud nie geken is nie. Wanneer vrae vir u betrokke skole opgestel word, stel dit volgens die verskillende denkvlakke op.Die wat, waar wanneer en hoe tipe vrae, kan u gebruik om die inhoud vas te lê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

In al die kontekstuele vrae het die leerders baie swak gedoen. Hier was die hoogste 64%. Kandidate het eenvoudig nie by die antwoorde uitgekom nie. Stapelvrae was ook hier 'n probleem. Laat leerders elke vraag vir hulself nommer : **(1)** Watter karaktereienskap van Ma kom in dié reëls na vore? **(2)** Waarom is dit belangrik dat Iris hierdie eienskap van Ma uitlig?**(3)** Noem 'n ander karaktereienskap van Ma wat uit Teks B afgelei word wat met 'n karaktereienskap van Iris ooreenstem. Die vraag moet dan ook in hierdie volgorde beantwoord word. Daar word nie na die regte antwoord gesoek nie. Leerders moet ook onthou die stapelvrae het betrekking op mekaar.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Kandidate moet hulle laat lei deur die vraag se punttoekenning.'n 3 – puntvraag vra nie veel meer as drie sinne nie. Dit wil ook voorkom asof leerders se woordeskat baie beperk is. Woorde soos :*gekoester, regverdig, uitlig; eie aan en ooreenkomstig* was vreemd. Miskien moet daar êrens in die klas 'n woordbord wees waarop u elke derde dag 'n nuwe woord aanbring en so die leerders met 'n woordeskat help. Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak.Hierdie punt kan nie genoeg beklemtoon word nie. Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 8 : MANAKA,PLEK VAN DIE HORINGS – (OPSTELVRAAG)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die enkele stelling wat bespreek moes word, het goed gewerk. Hierdie vraag was dan ook baie billik. Ten spyte hiervan het leerders nie goed gevaar in Manaka nie. Waak daarteen om leerders langvrae uit hul kop te laat leer – veral die vorige jaar se langvraag.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

Die leerders ken eenvoudig die roman nie goed genoeg om die opstelvraag te kan beantwoord nie. Die drie vroue karakters is darem die prominentste vroue en tog het die leerders nie geweet watter rol hulle speel nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Ek het in die 2014-verslag aangedui hoe leerders aangeleer moet word om die vraag te benader. **MOENIE vir die leerders sê om nie te PIV nie!!** U benadeel u leerders, omdat hulle nou in die oorvertel van die storie verval. Al die punte móét gemotiveer word. Ek plaas weer iets oor hoe om die opstelvrae te benader:

Lees die opstelvraag deeglik.

- Vra jouself af wat die vraag vereis:
 - Waaroor gaan die onderwerp? – *die rolle/funksie wat Ouma Essie, Grace en Nanna op Manaka speel.*
 - Hoe moet ek my kennis daarvoor inspan?
 - Sleutelwoorde van die vraag: *Rol van Ouma Essie Nanna en Grace..*
 - Aanwysend: dui aan wat gedoen moet word, bv. beskryf/vergelyk/beoordeel/ens.
Bespreek
 - Kennis: inhoud van die vraag – *Wat doen Ouma Essie; Nanna en Grace op Manaka.*
 - Beperking: hoe word jou antwoord beperk? *Net die drie karakters.*
- 450 woorde*

Struktuur van vraag

- Inleidingsparagraaf
- Verskillende paragrawe met elkeen sy eie tema/deel as deel van die antwoord
- Slotparagraaf

Trek nou jou drie kolomme:

PUNT	VERDUIDELIKING	VOORBEELD
Ouma Essie is die geestelik leier	want sy word die profeet van die Bybel genoem. omdat sy die Khuta aanspreek oor hul Christelike beginsels verslap	Mense noem haar profeet van die Bybel Hulle bid nie meer voor vergaderings nie. Elsa het gevoel dis 'n belaglikheid.
Grace los konflik op.	want sy besef die probleme kan net	Baas en die sendelinge praat oor hul griewe.

		ver groot as niemand daarvoor praat nie.	

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners
Hierdie kandidate het nog nie heeltemal die opstelvraag onder die knie nie. Hulle mag dalk so een of twee punte hê, maar dan verval hul bloot in die vertel van die storie.
(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.
<p>Leerders moet die langvrae genoegsaam oefen. Die klas kan gesamentlik aan een opstelvraag werk. Verdeel die klas in drie groepe (punt; verduideliking en voorbeeld). Gee die langvraag die dag voor die tyd. Die leerders in die punt-groep gaan formuleer so sewe punte. Die res moet die gedeelte in die boek wat betrekking het op die vraag, gaan merk en lees. Die volgende dag kom skryf elke leerder in die puntgroep sy punt/feit op die bord neer. Nou moet die verduidelikgroep die punt uitbrei en die voorbeeldgroep moet 'n voorbeeld en die bladsynommer gee.</p> <p>Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werksinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.</p>
VRAAG 9 : MANAKA, PLEK VAN DIE HORINGS – (KONTEKSTUEEL)
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
Dit wou voorkom asof die leerders glad nie die vrae verstaan het nie en ook nie die inhoud van die boek regtig onder die knie gehad het nie. Stapelvrae het ook hier 'n probleem geskep.
b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions
<p>9.1 Klaarblyklik word konflik nie by al die sentrums onderrig nie, want weinig kon <i>innerlike konflik</i> skryf.</p> <p>9.2 Hierdie vraag het leerders interpreteer as die droom van die hangertjie oor die kop wat hul moes beskryf.</p> <p>9.3 Diewoordeassosiasie en <i>gestand doen</i> het die leerders nie geken nie.</p> <p>9.7 Die woord <i>gestereotipeer</i> was vreemd aan die leerders asook die naamgewing.</p> <p>9.9 Die ontwikkeling van die hoofkarakter het die leerders gepootjie.</p> <p>9.10 Die rol rondom buitelandskap was, ten spyte dat dit soos 'n goue draad deur die boek loop, vreemd aan die leerders.</p> <p>9.12 Net soos by Kwart-voor-sewe-lilie, het die vergelyking van die twee tekste probleme geskep.</p>
(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning
Soos vantevore al baie kere gesê: inhoud, inhoud en nogmaals inhoud. Vraag 9.8 het van die leerders nie geken nie wat net 'n bewys is dat die inhoud nie geken is nie. Wanneer vrae vir u betrokke skole opgestel word, stel dit volgens die verskillende denkvlakke

op. Die wat, waar, wanneer en hoe tipe vrae, kan u gebruik om die inhoud vas te lê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

In al die kontekstuele vrae het die leerders baie swak gedoen. Hier was die hoogste 40%. Kandidate het eenvoudig nie by die antwoorde uitgekóm nie. Stapelvrae was ook hier 'n probleem. Laat leerders elke vraag vir hulself nommer : **(1)** Met die vooruitverwysing na die verhouding tussen Baas en Grace **(2)** noem die simboliek van die “duetroep van die moerasfiskale” en **(3)** gee die oorsprong van die voël se name. Die vraag moet dan ook in hierdie volgorde beantwoord word. Daar word nie na die regte antwoord gesoek nie. Leerders moet ook onthou die stapelvrae het betrekking op mekaar.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Kandidate moet hulle laat lei deur die vraag se punttoekenning. 'n 3 – puntvraag vra nie veel meer as drie sinne nie. Dit wil ook voorkom asof leerders se woordeskat baie beperk is. Woorde soos : *assosiasie ;gestand doen; teenwoordigheid; gestereotipeer; onderskeidelik en vooruitverwysing* was vreemd. Miskien moet daar êrens in die klas 'n woordbord wees waarop u elke derde dag 'n nuwe woord aanbring en so die leerders met 'n woordeskat help.

Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak. Hierdie punt kan nie genoeg beklemtoon word nie.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 10 : VATMAAR (OPSTELVRAAG)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die enkele stelling wat bespreek moes word, het goed gewerk. Hierdie vraag was dan ook baie billik. Hier was 'n definitiewe verbetering in die skryf van die opstelvraag. Hier was selfs 'n paar wat volpunte verdien het.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

Sommige leerders ken eenvoudig die roman nie goed genoeg om die opstelvraag te kan beantwoord nie. Die drie karakters is darem in die verhaal en tog het die leerders nie geweet watter optredes van hulle het lyding veroorsaak nie – laat staan nog die gevolge.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Ek het in die 2014-verslag aangedui hoe leerders aangeleer moet word om die vraag te benader. **MOENIE vir die leerders sê om nie te PIV nie!!** U benadeel u leerders, omdat hulle nou in die oorvertel van die storie verval. Al die punte móét gemotiveer word. Ek

plaas weer iets oor hoe om die opstelvrae te benader:

Lees die opstelvraag deeglik.

- Vra jouself af wat die vraag vereis:
- Waaroor gaan die onderwerp? – *optredes van Settie; mev. Bosman en Tommy Lewis wat leiding veroorsaak en dan die*

gevolge – negatief en positief..

- Hoe moet ek my kennis daarvoor inspan?
- Sleutelwoorde van die vraag: *Optredes wat lyding veroorsaak; negatiewe en positiewe gevolge.*

•Aanwysend: dui aan wat gedoen moet word, bv. beskryf/vergelyk/beoordeel/ens.
Bespreek

- Kennis: inhoud van die vraag – *Wat doen Settie; mev. Bosman en Tommy Lewis wat leiding veroorsaak en gee die*

gevolge – negatief en positief..

- Beperking: hoe word jou antwoord beperk? *Net die drie karakters se optrede. 450 woorde*

Struktuur van vraag

- Inleidingsparagraaf
- Verskillende paragrawe met elkeen sy eie tema/deel as deel van die antwoord
- Slotparagraaf

Trek nou jou drie kolomme:

PUNT	VERDUIDELIKING	VOORBEELD
Settie September maak Tant Wonnie se naam sleg (optrede)	want sy vertel onwaarhede van wat in die hof gebeur..	Settie sê Tant Wonnie het toormedisyn.
Uit Settie se vals beskuldiging het ook goed gekom(gevolge)	omdat Tant Wonnie nou oorlogspensioen kry.	Die regter wil skriftelik weet of tant Wonnie pensioen kry.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Sommige kandidate verval bloot in die vertel van die storie.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Leerders moet die langvrae genoegsaam oefen. Die klas kan gesamentlik aan een opstelvraag werk. Verdeel die klas in drie groepe (punt; verduideliking en voorbeeld). Gee die langvraag die dag voor die tyd. Die leerders in die punt-groep gaan formuleer so sewe

punte. Die res moet die gedeelte in die boek wat betrekking het op die vraag, gaan merk en lees. Die volgende dag kom skryf elke leerder in die puntgroep sy punt/feit op die bord neer. Nou moet die verduidelikgroep die punt uitbrei en die voorbeeldgroep moet 'n voorbeeld en die bladsynommer gee.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 11 : VATMAAR – (KONTEKSTUEEL)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Dit wou voorkom asof van die leerders glad nie die vrae verstaan het nie en ook nie die inhoud van die boek regtig onder die knie gehad het nie. Stapelvrae het ook hier 'n probleem geskep.

(b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

- 11.1 Klaarblyklik word die verteller en sy funksie nie by al die sentrums onderrig nie.
- 11.2 Geen leerders kon die karaktereienskap van *kultuurbewustheid* aflei nie.
- 11.3 Dat die gebruik van nagmaal nie eie aan die Griekwas was nie, het die kinders ook nie geweet nie.
- 11.6 Onverstaanbaar dat die leerders nie geweet het hoe die treinwaterrenk aansluit by die titel nie..
- 11.7 Die kommentaargedeele het leerders gepootjie.
- 11.11 Min het by die feit uitgekom da thy glo'n leuen beteken jou vryheid.
- 11.12 Net soos by Kwart-voor-sewe-ielie en Manaka het die vergelyking van die twee tekste probleme geskep.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Soos vantevore al baie kere gesê: inhoud, inhoud en nogmaals inhoud. Vraag 11.8 het van die leerders nie geken nie wat net 'n bewys is dat die inhoud nie geken is nie. Wanneer vrae vir u betrokke skole opgestel word, stel dit volgens die verskillende denkvlakke op. Die wat, waar wanneer en hoe tipe vrae, kan u gebruik om die inhoud vas te lê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

In al die kontekstuele vrae het die leerders baie swak gedoen. Hier was die hoogste 40%. Kandidate het eenvoudig nie by die antwoorde uitgekom nie. Stapelvrae was ook hier 'n probleem. Laat leerders elke vraag vir hulself nommer : **(1)** Aan watter saak word hier aandag gegee? **(2)** Hoe sluit die titel by dié saak aan? **(3)** Motiveer waarom dit vandag nie meer 'n netelige kwessie is nie. Die vraag moet dan ook in hierdie volgorde beantwoord word. Daar word nie na die regte antwoord gesoek nie. Leerders moet ook onthou die stapelvrae het betrekking op mekaar.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Kandidate moet hulle laat lei deur die vraag se punttoekenning. 'n 3 – puntvraag vra nie

veel meer as drie sinne nie. Dit wil ook voorkom asof leerders se woordeskat baie beperk is. Woorde soos : *verrig; na vore; regverdigbaar; bewaarheid; waardeoordeel; netelige kwessie; herkoms* was vreemd. Miskien moet daar êrens in die klas 'n woordbord wees waarop u elke derde dag 'n nuwe woord aanbring en so die leerders met 'n woordeskat help.

Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak. Hierdie punt kan nie genoeg beklemtoon word nie.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

Hierdie roman word nog in 2017 behandel. Die nuwe voorgeskrewe boeke vir 2018 is al bekend. Langs hierdie weg wil ek versoek dat die Oos-Kaap EEN boek behandel, nl. Onderwêreld deur Fanie Viljoen. Skole kan oor en weer dan by mekaar “leen” en hulp kry.

AFDELING C: DRAMA

VRAAG 12 : KRISMIS VAN MAP JACOBS (OPSTELVRAAG)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Kandidate het moeilik aan die vraag geles – moontlik was dit so bietjie lomp gestel. Die gemiddelde punt vir hierdie vraag was 44%. – 15% meer as 2014. Leerders het dus beter gevaar, maar 'n groot gros het maar nog steeds die storie net oorvertel.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

Die kandidate het glad uitgekom by die simboliek van die tatoeërmerke nie. Daarom was die beantwoording hoofsaaklik die oorvertelling van die storie – iets wat nie by Kwart – voor – sewe – lirie voorgekom het nie. Min kandidate het feite gemotiveer.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Ek het in die 2014-verslag aangedui hoe leerders aangeleer moet word om die vraag te benader. **MOENIE vir die leerders sê om nie te PIV nie!!** U benadeel u leerders, omdat hulle nou in die oorvertel van die storie verval. Al die punte móét gemotiveer word. Ek plaas weer iets oor hoe om die opstelvrae te benader:

Lees die opstelvraag deeglik.

• Vra jouself af wat die vraag vereis:

• Waarom gaan die onderwerp? – die simboliek van die tatoeërmerke in Map se lewe & sy uiteindelijke bestemming.

• Hoe moet ek my kennis daarvoor inspan?

• Sleutelwoorde van die vraag: *simboliek van die tatoeërmerke & sy eindbestemming*

• Aanwysend: dui aan wat gedoen moet word, bv. beskryf/vergelyk/beoordeel/ens.

Bespreek

- Kennis: inhoud van die vraag – *Map se lewe en hoe die tatoeëermerke daarmee skakel en sy uiteinde.*
- Beperking: hoe word jou antwoord beperk? *Map se herkoms;Kaart van Map se lewe;Map as leier; Map opsoek na identiteit; Map se belydenis.*

450 woorde

Struktuur van vraag

- Inleidingsparagraaf
- Verskillende paragrawe met elkeen sy eie tema/deel as deel van die antwoord
- Slotparagraaf

Trek nou jou drie kolomme:

PUNT	VERDUIDELIKING	VOORBEELD
Map se tatoeëermerke is simbolies van sy lewe	wan thy sluit by drie bendes aan. want hierdeur verander sy naam en sy lewe.	Die merke sien hy as deel van sy kaart Van al die tattoos noem hulle hom toe Map
Map se tatoeëermerke is simbolies van sy leierskap.	omdat hy die leier van drie bendes was.	hy was die leader.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Van die leerders is nog steeds geneig om net die storie te vertel. Oor die algemeen is die opstelvrae definitief beter beantwoord. Leerders kyk mooi na die paragrafering. Daar was enkeles wat nog die paragrawe gekolpunt het.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Leerders moet die langvrae genoegsaam oefen. Die klas kan gesamentlik aan een opstelvraag werk. Verdeel die klas in drie groepe (punt; verduideliking en voorbeeld). Gee die langvraag die dag voor die tyd. Die leerders in die punt-groep gaan formuleer so sewe punte. Die res moet die gedeelte in die boek wat betrekking het op die vraag, gaan merk en lees. Die volgende dag kom skryf elke leerder in die puntgroep sy punt/feit op die bord neer. Nou moet die verduidelikgroep die punt uitbrei en die voorbeeldgroep moet 'n voorbeeld en die bladsynommer gee.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werksinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 13 : KRISMIS VAN MAP JACOBS (KONTEKSTUEEL)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question.

Was the question well answered or poorly answered?

Die leerders het nie regtig vanjaar beter in hierdie vraag gevaar as in die opstelvraag nie. Die gemiddeld vir hierdie vraag is 29,6%. Kandidate het eenvoudig die tweede of derde opdrag van die vrae net geïgnoreer en simboliek en sosio-politieke inslag het hulle nie verstaan nie.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

- 13.2 Stemming het weer probleme verskaf.
- 13.4 Naamgewing was ook 'n probleem.
- 13.5. Leerder kon nie die vier woorde aan die tema verbind nie!!
- 13.6 Die leerders onthou nie dat ironie se twee kante genome moet word nie.
- 13.7 Die ooreenkoms van die soort lag en Antie Grootmeisie se stomheid is deur enkele leerders raak gesien.
- 13.8 Hierdie vraag was eenvoudig te moeilik vir die leerders. Min, indien enige het dit reg.
- 13.11 Is weer 'n stapelvraag en weer kom leerders net by 'n gedeelte van die antwoord uit.. Hulle het ook gesukkel met sosiopolitieke inslag
- 13.12 Kandidate kon nie die verband tussen die *bulldozers* en die huurhuise lê nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning.

Soos vantevore al baie kere gesê: inhoud, inhoud en nogmaals inhoud. Vraag 13.3 het van die leerders nie geken nie wat net 'n bewys is dat die inhoud nie geken is nie. Wanneer vrae vir u betrokke skole opgestel word, stel dit volgens die verskillende denkvlakke op. Die wat, waar wanneer en hoe tipe vrae, kan u gebruik om die inhoud vas te lê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

In al die kontekstuele vrae het die leerders baie swak gedoen. Hier was die hoogste 76%. Kandidate het eenvoudig nie by die antwoorde uitgekom nie. Stapelvrae was ook hier 'n probleem. Laat leerders elke vraag vir hulself nommer : **(1)** Waarop sinspeel Maud se gebruik van die woorde “disgusting soorte gelag”? **(2)** Is hierdie optrede van Cyril en Richie regverdig? **(3)** Wat is die ooreenkoms tussen die stomheid van Antie Grootmeisie en die “disgusting soorte gelag”? Die vraag moet dan ook in hierdie volgorde beantwoord word. Daar word nie na die regte antwoord gesoek nie. Leerders moet ook onthou die stapelvrae het betrekking op mekaar.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Kandidate moet hulle laat lei deur die vraag se punttoekenning. 'n 3 – puntvraag vra nie veel meer as drie sinne nie. Dit wil ook voorkom asof leerders se woordeskat baie beperk is. Woorde soos : *suggereer; karakteriseer; sinspeel; binne konteks van die*

milieu; sosiopolitieke inslag was vreemd. Miskien moet daar êrens in die klas 'n woordbord wees waarop u elke derde dag 'n nuwe woord aanbring en so die leerders met 'n woordeskat help.

Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak. Hierdie punt kan nie genoeg beklemtoon word nie.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkwinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 14 : MIS (OPSTELVRAAG)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Kandidate het heel oed gevaar in vergelyking met die ander opstelvrae. Die gemiddeld was 48%. Almal het nie altyd uitgekom by die handeling EN dialoog nie.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

Ook hier was candidate geneig om die storie van die 4 karakters te vertel – ongemotiveerd. En, soos reeds genoem, het hulle nie altyd by handeling EN dialoog uitgekom nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Ek het in die 2014-verslag aangedui hoe leerders aangeleer moet word om die vraag te benader. **MOENIE vir die leerders sê om nie te PIV nie!!** U benadeel u leerders, omdat hulle nou in die oorvertel van die storie verval. Al die punte móét gemotiveer word. Ek plaas weer iets oor hoe om die opstelvrae te benader:

Lees die opstelvraag deeglik.

• Vra jouself af wat die vraag vereis:

• Waaroor gaan die onderwerp? – *handeling en dialoog wat aansluit by blindheid.*

• Hoe moet ek my kennis daarvoor inspan?

• Sleutelwoorde van die vraag: *handeling en dialoog*

• Aanwysend: dui aan wat gedoen moet word, bv. beskryf/vergelyk/beoordeel/ens.

Bespreek

• Kennis: inhoud van die vraag – *Hoe tree Konstabel, Miem, Meisie en Gertie op om aan te sluit by die blindgedagte; Wat*

sê hulle wat

aansluit by die blindgedagte.

• Beperking: hoe word jou antwoord beperk? *Slegs handeling en dialoog.*

450 woorde

Struktuur van vraag

- Inleidingsparagraaf

- Verskillende paragrawe met elkeen sy eie tema/deel as deel van die antwoord
- Slotparagraaf

Trek nou jou drie kolomme:

PUNT	VERDUIDELIKING	VOORBEELD
Miem is figuurlik blind	wan haar dominerende geaardheid laat haar woorde sê wat Meisie van haar wegding.	Sy verbied haar om na die liggies te kyk; sy raas met haar oor die vingerhoed se nie - dra.
Meisie vertrou Konstabel blindelings	omdat sy 'n behoefte aan vryheid he en maak 'n oordeelsfout.	Sy vertel hom van haar besoek aan die sirkus.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

Dit is maklik om hier net in 'n storievertelling te verval en nie te motiveer nie. Oor die algemeen is die opstelvrae definitief beter beantwoord. Leerders kyk mooi na die parafering. Daar was enkeles wat nog die paragrawe gekolpunt het.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Leerders moet die langvrae genoegsaam oefen. Die klas kan gesamentlik aan een opstelvraag werk. Verdeel die klas in drie groepe (punt; verduideliking en voorbeeld). Gee die langvraag die dag voor die tyd. Die leerders in die punt-groep gaan formuleer so sewe punte. Die res moet die gedeelte in die boek wat betrekking het op die vraag, gaan merk en lees. Die volgende dag kom skryf elke leerder in die puntgroep sy punt/feit op die bord neer. Nou moet die verduidelikgroep die punt uitbrei en die voorbeeldgroep moet 'n voorbeeld en die bladsynommer gee.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkwinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

VRAAG 15: MIS (KONTEKSTUEEL)

(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

Die leerders het nie regtig vanjaar beter in hierdie vraag gevaar as in die opstelvraag nie. Die gemiddeld vir hierdie vraag is 32%. Kandidate het eenvoudig die tweede of derde opdrag van die vrae net geïgnoreer. Basiese kennis van die inhoud is nie geken nie.

b) Why was the question poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions

15.1 Leerders het nie geweet na watter woorde word hier verwys nie en die beïnvloeding van die situasie het probleme verskaf.

15.2 Leerders moet onthou dat ironie twee kante het.

15.3.2 Hoe die missakke by die tema aangesluit het, het leerders gepootjie!

15.4 Leerders kon nie die neweteks by die inhoud van die verhaal pas nie.

15.6 Stemming het wéér pyne veroorsaak.

15.10 Die verbandlegging tussen die twee tekste was vir leerders moeilik.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Soos vantevore al baie kere gesê: inhoud, inhoud en nogmaals inhoud. Vraag 15.3.2 het van die leerders nie geken nie wat net 'n bewys is dat die inhoud nie geken is nie. Wanneer vrae vir u betrokke skole opgestel word, stel dit volgens die verskillende denkvlakke op. Die wat, waar wanneer en hoe tipe vrae, kan u gebruik om die inhoud vas te lê.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners

In al die kontekstuele vrae het die leerders baie swak gedoen. Hier was die hoogste 80%. Kandidate het eenvoudig nie by die antwoorde uitgekom nie. Stapelvrae was ook hier 'n probleem. Laat leerders elke vraag vir hulself nommer : **(1)** Wat is die werklike rede wat Miem aan Konstabel gee vir die uitstuur van Meisie?**(2)** Hoekom is die besluit van Miem ironies?**(3)** Hoe versuim Miem haar plig as ouer teenoor Meisie in die lig van die gevaarsituasie? Die vraag moet dan ook in hierdie volgorde beantwoord word. Daar word nie na die regte antwoord gesoek nie. Leerders moet ook onthou die stapelvrae het betrekking op mekaar.

(e) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Kandidate moet hulle laat lei deur die vraag se puntetoekenning. 'n 3 – puntvraag vra nie veel meer as drie sinne nie. Dit wil ook voorkom asof leerders se woordeskat baie beperk is. Woorde soos : *onsimpatieke*; *versuim*; *spesifieke verwysing*; *vooruitverwysing* was vreemd. Miskien moet daar êrens in die klas 'n woordbord wees waarop u elke derde dag 'n nuwe woord aanbring en so die leerders met 'n woordeskat help.

Almal het toegang tot vorige jare se vraestelle. Leerders moet van Juniemaand ou vraestelle uitwerk sodat hulle met die vraagstelling bekend raak. Hierdie punt kan nie genoeg beklemtoon word nie.

Daar was 'n algemene gevoel onder die merkers dat meer werkswinkels vir onderwysers kan die leerders net baat.

Hierdie dramas word nog in 2016 behandel. Daar is klaarblyklik nuwe dramas in die pyplyn vir 2017. Hier is die versoek weer dat die Oos-Kaap dieselfde drama sal doen.

Die kandidaat wat die hoogste vir vraestel 2 behaal het, 'n volle 88% kom uit die Graaff Reinet distrik. Baie geluk aan Hoër Volksskool!! Dalk kan dié onderwyser vir ons 'n werkwinkel aanbied oor hoe sy haar leerders so aanspoor.

MW JORDAAN
NAME OF THE CHIEF
MARKER:

M. W. Jordaan
SIGNATURE

11:12:2015
DATE